

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ &
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αθήνα: 30/01/2009

ΠΡΟΣ: Εθνική Επιτροπή Για τα
Δικαιώματα του Ανθρώπου

**ΘΕΜΑ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΡΟΜΑ**

Η ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία και την παραγωγική διαδικασία όλων των ομάδων του πληθυσμού συνιστά κεντρική προτεραιότητα του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας . Για το σκοπό αυτό σχεδιάζονται και υλοποιούνται δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμησης των διακρίσεων και στήριξης όσων έχουν ανάγκη έτσι ώστε η διαφορετικότητα και οι ιδιαιτερότητες ατόμων ή ομάδων να μην αποτελούν εμπόδιο στο να απολαμβάνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες στον ίδιο βαθμό με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα ακόλουθα :

Α. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», το οποίο αποτελεί το πιο σημαντικό εργαλείο υλοποίησης της στρατηγικής του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της απασχόλησης, περιλαμβάνονται σειρά παρεμβάσεων υπέρ των κοινωνικά ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων της Χώρας. Ειδικότερα, μέσω του **Άξονα Προτεραιότητας 2 «Πρόωθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ιδιαίτερα εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό»** κατά την περίοδο 2000- 2008 υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες παρεμβάσεις με ωφελούμενους άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, όπως είναι οι **Ρομά** :

- α. Προγράμματα παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ).
- β. Προγράμματα προώθησης στην απασχόληση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων μέσω της επιδότησης επιχειρήσεων για δημιουργία νέων θέσεων

εργασίας και ενίσχυσης νέων ελεύθερων επαγγελματιών με προσευξημένη επιδότηση σε σχέση με τους κοινούς ανέργους.

- γ. Προγράμματα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν συνδυαστικά ενέργειες προκατάρτισης, κατάρτισης και παροχής ΣΥΥ και προώθησης στην απασχόληση με επιδότηση επιχειρηματικής δράσης. Συγκεκριμένα υλοποιήθηκε εξειδικευμένο πρόγραμμα *Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων για τις πληθυσμιακές ομάδες των Ρομά και των ελλήνων μουσουλμάνων* και αφορούσε σε **67** σχέδια ολοκληρωμένων παρεμβάσεων προϋπολογισμού 12,5 εκ. €, στα οποία συμμετείχαν 1.334 Έλληνες τσιγγάνοι (610 άνδρες και 724 γυναίκες) και 164 Έλληνες μουσουλμάνοι (75 άνδρες και 89 γυναίκες), και τα οποία περιλάμβαναν ενέργειες Κατάρτισης και παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

Ακολούθως στο πλαίσιο του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού**» για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, στο Θεματικό Άξονας Προτεραιότητας 4: «Πλήρης ενσωμάτωση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού σε μια κοινωνία ίσων ευκαιριών», προβλέπεται η Κατηγορία Παρεμβάσεων «Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων του πληθυσμού», που αφορά στην υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων, για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, στις οποίες ανήκουν και ομάδες με πολιτισμικές ή/ και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες όπως οι Ρομά.

- Β. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ)** ως αρμόδιος φορέας για την αντιμετώπιση της ανεργίας υλοποιεί εκτός των άλλων και ειδικά προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης (προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας (ΝΘΕ) και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (ΝΕΕ)) για την καταπολέμηση της ανεργίας των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, οι οποίες υφίστανται κίνδυνο επαγγελματικού, οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού και χρήζουν ιδιαίτερης στήριξης για την ένταξη - επανένταξή τους στην αγορά Εργασίας.

Κατανοώντας ότι είναι σημαντική η συμμετοχή στο σχεδιασμό των πολιτικών και των προγραμμάτων των ατόμων προς τα οποία απευθύνονται, εγκρίθηκαν από το ΔΣ του ΟΑΕΔ στα τέλη του έτους 2008 δύο προγράμματα (Πρόγραμμα Επιχορήγησης συνολικά πεντακοσίων (500) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών και Επιτηδευματιών, διάρκειας δώδεκα μηνών και Πρόγραμμα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής

Κατάρτισης εξακοσίων (600) POMA) τα οποία καταρτίστηκαν μετά τη διενέργεια έρευνας και σε συνεργασία με εκπροσώπους των Ρομά ώστε να είναι προσαρμοσμένα σε αυτούς και να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Ειδικότερα, έχει ληφθεί μέριμνα οι προϋποθέσεις που τίθενται στους ωφελούμενους να μην αποτελούν εμπόδιο για τη συμμετοχή των Ρομά ενώ οι ειδικότητες που προβλέπονται, να εκφράζουν τις επιθυμίες και τα επαγγελματικά ενδιαφέροντά τους.

Γ. Αρκετά έργα της **EQUAL**¹ είχαν ως ομάδα στόχου και τους Ρομά. Στο πλαίσιο του α' κύκλου (2001-2005) εγκρίθηκαν σαράντα (40) έργα εκ των οποίων τα τέσσερα (4) επικεντρώθηκαν στους τσιγγάνους². Στο πλαίσιο του β' κύκλου (2004-2008) εγκρίθηκαν εξήντα τέσσερα (64) εκ των οποίων τα οκτώ (8) επικεντρώνονται στους ρομά³.

Δ. Η ανακήρυξη του έτους 2007 ως Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών δεν θα μπορούσε παρά να συμβάλλει θετικά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών ως προς τα οφέλη που συνεπάγεται μια δίκαιη και συνεκτική κοινωνία στην οποία παρέχονται ίσες ευκαιρίες για όλους. Το Υπουργείο μας ως εθνικός Φορέας Υλοποίησης του κοινοτικού αυτού προγράμματος σχεδίασε την εθνική στρατηγική του και υλοποίησε σε συνεργασία με άλλους φορείς μια σειρά δράσεων που αποσκοπούσαν :

¹ Η EQUAL, ως Πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, εντάσσεται στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των Διακρίσεων και των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης και την εξασφάλιση της δυνατότητας όλων να έχουν πρόσβαση στις θέσεις αυτές. Κάθε έργο της απευθύνεται σε μια ή περισσότερες ομάδες στόχου και περιλαμβάνει ένα σύνολο πολυεπίπεδων παρεμβάσεων (όπως κατάρτιση, πληροφόρηση & συμβουλευτική στήριξη, ευαισθητοποίηση, ενδυνάμωση και προώθηση στην απασχόληση που υλοποιούνται από τους Τελικούς Δικαιούχους του Προγράμματος (Αναπτυξιακές Συμπράξεις) σε μια ή περισσότερες περιοχές της χώρας. Μέσω της διακρατικής συνεργασίας και της ενεργού συμμετοχής όλων των εμπλεκομένων αναμένεται να προκύψουν καλές πρακτικές απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης που θα εφαρμοστούν πιλοτικά και οι οποίες θα ενσωματωθούν στον κεντρικό κορμό των εθνικών και κοινοτικών πολιτικών.

² Στο **Μέτρο 1.1** : Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα έργα : 1) Βελτίωση & ανάπτυξη της συνείδησης για την απασχόληση στην Πελοπόννησο, 2) Ανάπτυξη Συστήματος Ποιότητας των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής Στήριξης και Απασχόλησης. Στο **Μέτρο 1.2** το έργο Dream-Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας στα ΜΜΕ. Στο **Μέτρο 2.2** Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας το έργο Σύμφωνο Προώθησης της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στην Αιτωλοακαρνανία

³ Στο **Μέτρο 1.1** τα ακόλουθα έργα 1) ROM-Δ.Ι.ΣΥΜΕ.Δράση για την ισότιμη συμμετοχή στην εργασία, 2) Ολοκληρωμένη Υποστήριξη Ανεργων, Κακοποιημένων Γυναικών για Κοινωνική και Επαγγελματική (Επαν)ένταξη, Επί Τροχών : Επόμενη στάση αγορά εργασίας. Στο **Μέτρο 1.2** Ανάπτυξη, λειτουργία και Προώθηση των Πολυπολιτισμικών Μέσων Ενημέρωσης. Στο **Μέτρο 2.1** τα έργα : 1) Επιχειρηματικότητα στην Μεθόριο, 2) Φυλών Ένωσης – Ολοκληρωμένη Υποστήριξη και παρέμβαση ενίσχυσης επιχειρηματικότητας υπέρ των ελλήνων τσιγγάνων. Στο Μέτρο 2.2 τα έργα : 1) Κοινωνική Αμφικτιονία, 2) Κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρία και ελλήνων αθίγγανων μέσω προγράμματος ανακύκλωσης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων στην Ελλάδα.

- Στην ενημέρωση των εκπροσώπων των διοικητικών αρχών και των τοπικών αρχών για την αρχή της ίσης μεταχείρισης
- Στην προώθηση της καταπολέμησης των διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης από τους κοινωνικούς εταίρους
- Στην αναγνώριση του οφέλους που αποκομίζει η κοινωνία από τη διαχείριση της διαφορετικότητας.

Πληροφορίες για τις δράσεις του Υπουργείου συμπεριλαμβάνονται στην Έκθεση 2007 της Εθνικής Επιτροπής Για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου .

Ε. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην πρωτοβουλία που έχει αναλάβει το Υπουργείο Απασχόλησης στο πλαίσιο του **Κοινοτικού Προγράμματος Progress Για την Απασχόληση και την Κοινωνική Αλληλεγγύη» (2007-2013)**. Πρόκειται για την υλοποίηση έργου με τίτλο « Δράσεις για την προώθηση της Αρχής της Ίσης Μεταχείρισης» στο οποίο εντάσσεται η δράση « Όψεις των Διακρίσεων και Πολιτικές Παρεμβάσεις» που στοχεύει ειδικά στην αντιμετώπιση της προκατάληψης κατά των Ρομά σε Α. Μακεδονία και Θράκη.

Η δράση, η οποία θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, θα πραγματοποιηθεί σε δύο φάσεις και στόχο έχει τόσο την άρση των στερεοτύπων και των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στην πρόσβαση στην απασχόληση όσο και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και την ευρύτερη ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και ειδικά των νέων. Οι φορείς που εμπλέκονται είναι : α) σύλλογοι – εκπρόσωποι διακρινόμενης κοινωνικής ομάδας, β) εκπρόσωποι τοπικών αρχών, γ) εκπρόσωποι της κεντρικής διοίκησης (Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας- ΟΑΕΔ), δ) εκπρόσωποι γυναικείων συλλόγων, ε) εκπρόσωποι πανεπιστημιακής κοινότητας – εμπειρογνώμονες.

Κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση και επιτυχία της δράσης θα έχουν οι « εκπρόσωποι – διαμεσολαβητές». Πρόκειται για πρόσωπα – κλειδιά, προερχόμενα από τις κοινότητες των Ρομά, τα οποία θα επιμορφωθούν με ευθύνη του Υπουργείου ώστε να υποστηρίξουν τις κοινότητές τους σε θέματα :

- Νομοθετικού πλαισίου για την εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης

- Διαδικασιών προώθησης ατόμων σε προγράμματα κατάρτισης, απασχόλησης και επιχειρηματικότητας
- Διαδικασιών συλλογικών δραστηριοτήτων, με έμφαση στη συμμετοχή των γυναικών σε συλλόγους
- Πολιτισμικών δραστηριοτήτων

ΣΤ. Τέλος ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, ο οποίος εποπτεύεται από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ως φορέας που χρηματοδοτείται από τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών, απευθύνει ανταποδοτικά τη συνδρομή του αποκλειστικά και μόνον στους δικαιούχους του, δηλαδή στους εργαζόμενους από τις αμοιβές των οποίων παρακρατούνται εισφορές υπέρ ΟΕΚ, καθώς και τους συνταξιούχους οι οποίοι στη διάρκεια της επαγγελματικής τους ζωής εισέφεραν υπέρ του Οργανισμού. Επομένως, δεν καλύπτει με τα προγράμματά τους το σύνολο του πληθυσμού της χώρας.

Ειδικά για τους Ρομά, πρέπει να αναφερθεί ότι, εφόσον στοιχειοθετούν την ιδιότητα του δικαιούχου του ΟΕΚ, συμμετέχουν κανονικά σε όλα τα προγράμματα του Οργανισμού χωρίς καμία διάκριση.

Δυστυχώς, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία για τις κατηγορίες που έχουν επωφεληθεί της συνδρομής του ΟΕΚ, ακριβώς διότι στη διάρκεια των διαδικασιών έγκρισης και υλοποίησης των παροχών δεν υπάρχει καμία διάκριση λόγω προέλευσης. Ωστόσο, ειδικά στα προαναφερθέντα προγράμματα των πολυτέκνων, το ποσοστό Ρομά είναι υψηλό.

Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί ότι ο ΟΕΚ το 2001 κατασκεύασε οικισμό ειδικά για Ρομά στους Σοφάδες Καρδίτσας, εφαρμόζοντας το θεσμικό πλαίσιο που του δίνει τη δυνατότητα να δρα ως κατασκευαστικός φορέας οικισμών και για μη δικαιούχους του, σε συνεργασία όμως πάντα με άλλους φορείς του δημόσιου του ιδιωτικού τομέα, και λαμβάνοντας ως αντιπαροχή χρήμα ή γη. Στην προκειμένη περίπτωση, ο ΟΕΚ προχώρησε, σε συνεργασία με την Πολιτεία και το Δήμο Σοφάδων, στην κατασκευή οικισμού στα όρια του Δήμου, όπου μετεγκαταστάθηκαν τσιγγάνοι από υπάρχοντα παλαιό καταυλισμό προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσής τους. Ο ΟΕΚ ανέλαβε, ως φορέας με πολύχρονη εμπειρία σε οικισμούς οργανωμένης δόμησης, τη σχεδίαση και κατασκευή του πρότυπου αυτού οικισμού, σεβόμενος τις πολιτισμικές

ιδιαιτερότητες της φυλής των Ρομά και δημιουργώντας ένα περιβάλλον υψηλής οικιστικής ποιότητας, αισθητικής και λειτουργικότητας, έλαβε δε ως αντιπαροχή για το έργο του αυτό δημόσιες εκτάσεις ίσης αξίας σε άλλες περιοχές για την ανέγερση δικών του οικισμών.

Με εκτίμηση,

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΝΤΟΣ